

A large, solid blue abstract shape that starts as a thin vertical line on the left and curves outwards to the right, resembling a stylized 'L' or a drop shape.

Renhållnings- ordning

Del 1 av Avfallsplan

Policy

Strategi

Riktlinje

► Plan

Beslutad av:	Diarienummer:	Typ av styrdokument:	Dokumentansvarig:
Kommunfullmäktige	2023-000083	Avfallsplan	Tekniska enheten
Beslutsdatum och paragraf:	Giltig till:	Senast reviderad:	
2024-10-29 § 104	Tillsvidare	2024-10-29	

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	4
	Bakgrund	4
	Syfte	4
	Medverkande	5
	Samråd.....	5
	Miljökonsekvensbeskrivning	5
2.	Nulägesbeskrivning.....	6
	Beskrivning av kommunen.....	6
	Befolkning och fördelning	6
	Näringslivsstruktur	6
	Avfall som kommunen har ansvar för.....	6
	Statistik.....	7
	Masshantering	12
	Avfall som kommunen inte ansvarar för.....	13
	Förpackningsavfall	13
	Källsortering i kommunala verksamheter	14
	Källsortering i offentliga miljöer.....	15
	Nerskräpning i offentliga miljöer.....	15
	Marin nedskräpning.....	16
	Returpapper	16
3.	Styrmedel och inriktning.....	16
	Miljömål med inriktning på avfall	17
	Nationella	17
	Regionala.....	18
	Lokala miljömål	18
	Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program.....	18
	Nationella förändringar inom avfallsområdet	19
4.	Mål och åtgärder.....	20
	Lokala mål och åtgärder	20
	Huvudsyften	20
	Fokusområden	20
	Information om avfallsminimering	30
	Information om avfallshantering.....	31
5.	Konsekvenser	31

6. Ansvar och organisation.....	32
Avfallsbehandling	32
7. Framtida utveckling.....	33
8. Bilagor.....	34
9. Uppföljning	35

1. Inledning

Bakgrund

Enligt miljöbalken skall det för varje kommun finnas en renhållningsordning. Den ska bestå av en avfallsplan med kommunens planering för förebyggande och hantering av avfall och kommunens föreskrifter om hur avfallshanteringen skall ske. Därutöver utgör taxan för avfallshanteringen en del av renhållningsordningen. Denna avfallsplan ersätter Laholms kommuns tidigare avfallsplan från 2018 - 2022.

Avfallsplanen omfattar allt avfall som uppkommer i **kommunen**, avfall från enskilda hushåll och alla former av verksamheter. Planeringen omfattar alltså även avfallsslag där verksamheter eller producenter har ett hanteringsansvar. Avfallshantering från verksamheter och det som producenter hanterar är svåra för kommunen att påverka.

Avfallsplanen ska innehålla uppgifter om nuvarande avfallsmängder och hantering, framtida mål och redovisa vilka åtgärder som ska vidtas för att målen skall uppnås. Redovisning sker av nuvarande omvärldskrav och ett försök görs att redovisa förväntade förändringar i lagstiftning och strategier. Uppföljning av hur tidigare avfallsplan uppnått redovisas. Samråd och utställning har skett under perioden 10 november 2023 till 31 december 2023, samt 5 juni - 26 juli 2024.

Kommunfullmäktige antog planen den 29 oktober 2024.

Syfte

Avfallsplanen är ett instrument för att styra kommunens avfallshantering mot en långsiktigt hållbar utveckling. Avfallsplan 2024 - 2028 ska visa inriktningsområden med mål som ligger till grund för kommunens åtgärder inom avfallsområdet. Åtgärderna skall minska avfallens mängd och farlighet samt styra avfallshanteringen i enlighet med hållbar utveckling och cirkulär ekonomi. Dessa utgår från aktuell lagstiftning, nationella miljökvalitetsmål i enlighet med EU:s avfallshierarki. Avfallshierarkin, eller avfallstrappan (figur 1), är den strategi som gäller inom hela EU och som styr mot återanvändning och återvinning av material och energi. Avfallsplanens syfte är att minska avfallens mängd, farlighet och styra mot ökat återbruk och återvinning.

Figur 1: Avfallstrappan. Källa: Avfall Sverige.

Med avfallshantering menas insamling, transport, återvinning, återanvändning och bortskaffande av avfall. Med bortskaffande avses deponering, vilket endast görs av avfall som inte kan eller får nyttiggöras på annat sätt.

Avfallsplanen ska ge allmänhet och verksamhetsutövare förutsättningar för en bra avfallshantering genom information om vad som händer inom kommunens avfallshantering under framför allt under planperioden.

Medverkande

Kommunfullmäktige fastställer avfallsplan och avfallsföreskrifter. Ansvaret för avfallshandlingen i kommunen, vilket även omfattar att ta fram avfallsplan och avfallsföreskrifter, har Kommunstyrelsen.

Avfall inom tekniska enheten har tagit fram avfallsplanen med hjälp av miljöenheten och byggnadsenheten samt synpunkter från kommunens verksamheter.

Kommunfullmäktige skall göra en årlig uppföljning och begära in underlag från de enskilda nämnderna. Årlig uppföljning av åtgärder och resultatmål görs i respektive nämndsplan eller verksamhetsplan.

Samråd

Sammanställning av inkomna yttranden redovisas och bemöts i bilaga 4. Sammanställningen omfattar både avfallsplan och föreskrifter.

Miljökonsekvensbeskrivning

Planen bedöms inte ange förutsättningar för verksamheter på ett sådant sätt så att det påverkar möjligheten för verksamhetsutövare att söka och få tillstånd enligt miljöbalken. Planen anger heller inte förutsättningar för kommande tillstånd.

Avfallsplanen har även som syfte att integrera miljöaspekter för att främja en hållbar utveckling vilket uppfylls.

Genomförandet av planen medför inte miljöproblem som bedöms utgöra negativ påverkan, tvärtom är avfallsplanens huvudsyfte att mildra miljöproblem kopplat till uppkomst av avfall i samhället. Slutligen är planen i linje med EU:s avfallshierarki och även en del av gemenskapens miljölagstiftning. Planen påverkar därför inte genomförandet av miljölagstiftningen.

Avfallsplanens syfte är huvudsakligen att avhjälpa och mildra olika miljöproblem kopplade till avfallshandlingen.

2. Nulägesbeskrivning

Beskrivning av kommunen

Laholm är Hallands äldsta stad och länets sydligaste kommun. Staden har anor från 1200-talet. Kommunen gränsar såväl med Skåne som Småland. Ytan är 887 kvadratkilometer, varav cirka 250 kvadratkilometer är jordbruksmark. Naturtyperna skiftar. Hav och strand i väster, Laholmsslätten mitt i och skogsbygd i öster.

Befolkning och fördelning

Vid årsskiftet 2022/2023 hade kommunen 26 575 invånare. Av dem bor drygt 6 900 i Laholm. Målet är 32 000 invånare i Laholms kommun år 2050. Det visar att kommunens kännetecken för vår livsmiljö, enkelt, mänskligt och aktivt, vinner i längden.

Laholm är kommunens centralort med ungefär en fjärdedel av invånarna. Knappt 7000 bor på landsbygden, medan övriga är bosatta i någon av övriga 13 tätorter. Kommunen har ett större antal fritidsboende som påverkar avfallshanteringen, avfallsverksamheten behöver anpassas för säsongvariationer och fritidshusens behov. Även statistik över t.ex. insamlade mängder per invånare kan påverkas om det inte tas hänsyn till fritidsboende.

Näringslivsstruktur

Laholm har utsetts som en kommun med ett av Sveriges bästa företagsklimat och har ett gynnsamt geografiskt läge. Laholm har drygt 5 000 olika bolag och enskilda firmor. De senaste åren har det tillkommit omkring 250 bolag varje år.

Ryggraden i näringslivsstrukturen är tillverkande små- och medelstora företag inom främst trä-, plast- och verkstadsbranschen, livsmedelsindustri och grafisk produktion. Jord- och skogsbruket är fortfarande stort men tjänstesektorn ökar successivt.

Avfall som kommunen har ansvar för

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för avfallshanteringen i kommunen samt ansvarar för fastställande av taxor och renhållning. Kommunfullmäktige har beslutat att Samhällsbyggnadsnämnden har verksamhetsansvaret för den avfallshantering som kommunen enligt miljöbalken och andra föreskrifter är skyldiga att utföra.

Kommunen är enligt 15 kap. 20 § miljöbalken skyldig att svara för bortforsling av kommunalt avfall inom kommunen. Med kommunalt avfall avses enligt 15 kap. 3 § miljöbalken avfall som kommer från hushåll samt avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushållen.

Tidigare har kommunen fått ansvaret att ta hand om bygg och rivningsavfall från hushållen. Kommunen har 2024 tagit över insamlingsansvaret för hushållens förpackningar samt vissa samlokaliserade verksamheter. Förändringarna genomförs i olika steg. Senast 2027 skall alla bostäder omfattas av fastighetsnära insamling av förpackningar. Redan idag har kommunen en väl utbyggd insamling av förpackningar från hushållen. Alla villahushåll och fritidsboende har idag fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper samt mat- och restavfall. Alla flerbostadshus har i idag insamling av mat- och restavfall, många har även insamling av förpackning (två eller fler fraktioner). Arbete pågår med att införa fastighetsnära insamling av förpackningar i de flerbostadshus och samfälligheter där det idag saknas insamling av en eller flera förpackningsslag. Ansvar för ytterligare avfall kan komma genom förändringar i lagstiftningen. Det kan även vara så att kommunens ansvar tas bort från vissa avfallsslag.

Sedan 2018 har man infört fastighetsnära insamling. Småhusen har 4-fackskärl där de lämnar mat och restavfall, färgade och ofärgade glasförpackningar, metall-, plast- och pappersförpackningar samt returpapper. Alla bostadsfastigheter har utsortering av mat- och restavfall samt returpapper.

Flerfamiljshus har möjligheten att få hämtat förpackningar fastighetsnära om de önskar. Fram till 2023 hämtade både kommunen via sin upphandlade entreprenör och privata utförare förpackningar i flerbostadshus men sedan hösten 2023 har kommunen tagit över hämtningen i de fastigheter som tömdes av privata utförare. De flerbostadshus som saknar fastighetsnära insamling kommer kommunen arbeta med framöver så att alla uppfyller kravet på fastighetsnära insamling innan kraven träder ikraft. Antalet hushåll i flerbostadshus som har tillgång till fastighetsnära insamling uppskattas idag till ca 80%. Antalet hushåll varierar för de olika förpackningsslagen då vissa fastigheter enbart har hämtning av en eller några av förpackningsslagen fastighetsnära.

Kommunens ansvar för insamling av avfall från fettavskiljare samt frityr- och matfett har varierat under åren vilket försvårat en bra lösning som fungerar långsiktigt. Frityr- och matfett från hushåll kan lämnas in på Ahla återvinningscentral.

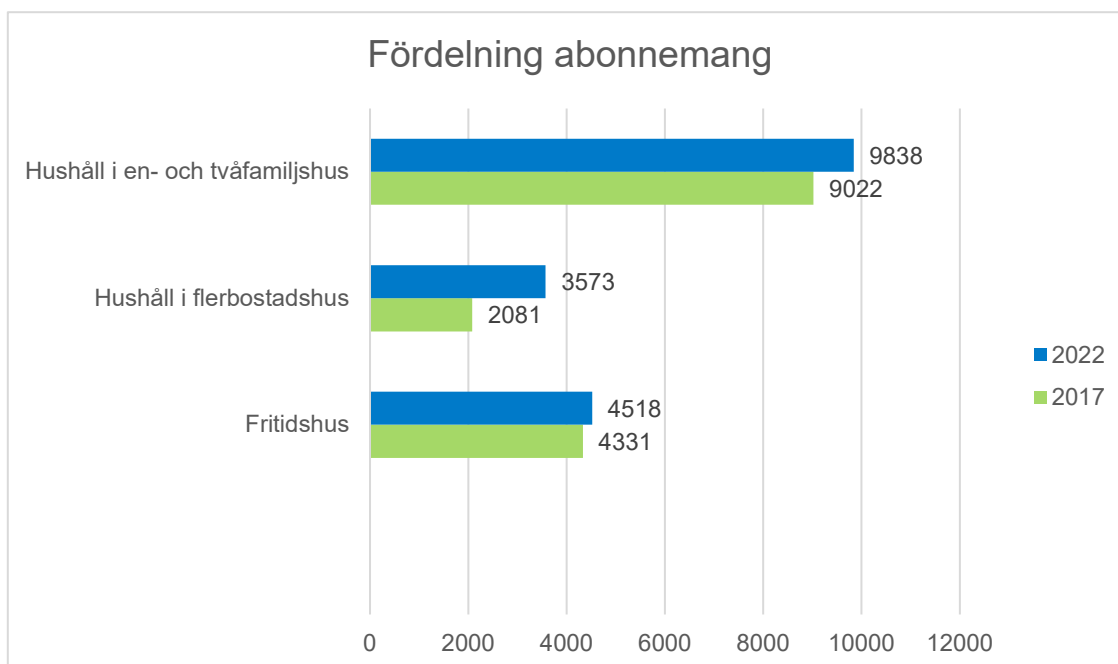
Grovavfall samlas in på Ahla återvinningscentral men kan även kunnat avropas för fastighetsnära insamling för boende i en- och tvåfamiljsbostäder.

Grovavfallet som lämnas på Ahla återvinningscentral skall lämnas sorterat, ett löpande arbete med att öka utsorteringen sker löpande utefter både tillkommande lagstiftning och där det tillkommer ökade möjligheter till bättre behandling av insamlat material. Här är man beroende på vad som sker på marknaden, det måste finnas en bättre hantering tillgänglig för att påbörja en utsortering. Det handlar om att flytta hanteringen uppåt i avfallstrappan.

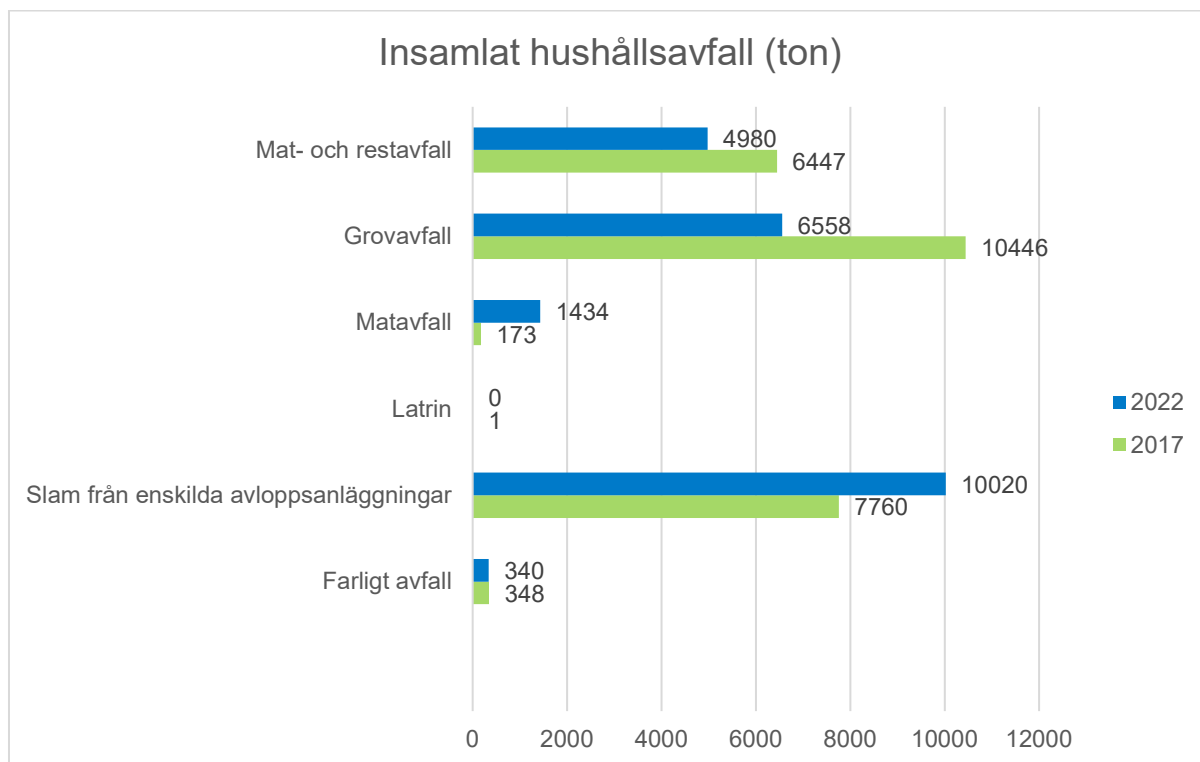
Farligt avfall lämnas på Återvinningscentralen, mindre mängder av vissa typer av farligt avfall kan även lämnas i insamlingsskåp i några butiker samt i entrén till Stadshuset.

Statistik

Redovisade struktur och mängder nedan är baserade på uppgifter från 2022.

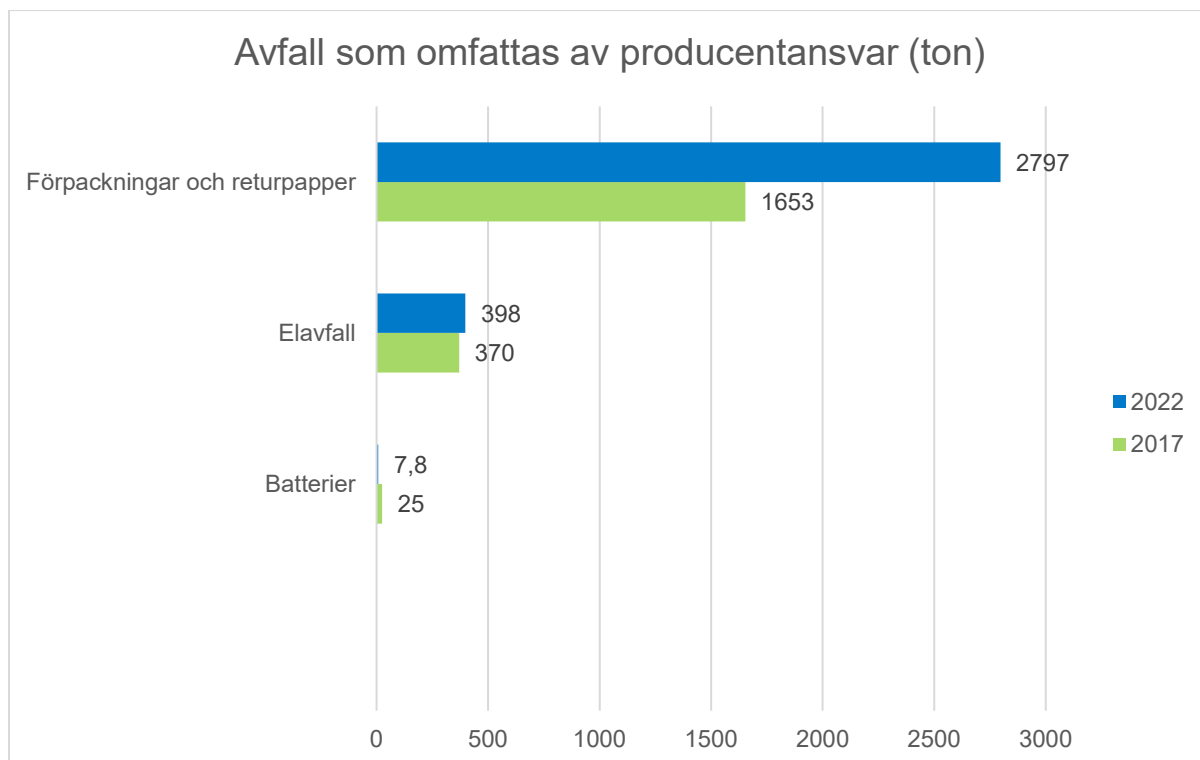

Vi ser en tillväxt på antalet hushåll. Ökningen av antalet hushåll medför oftast att mer avfall uppkommer även om mängden per person/hushåll är konstant eller minskar.

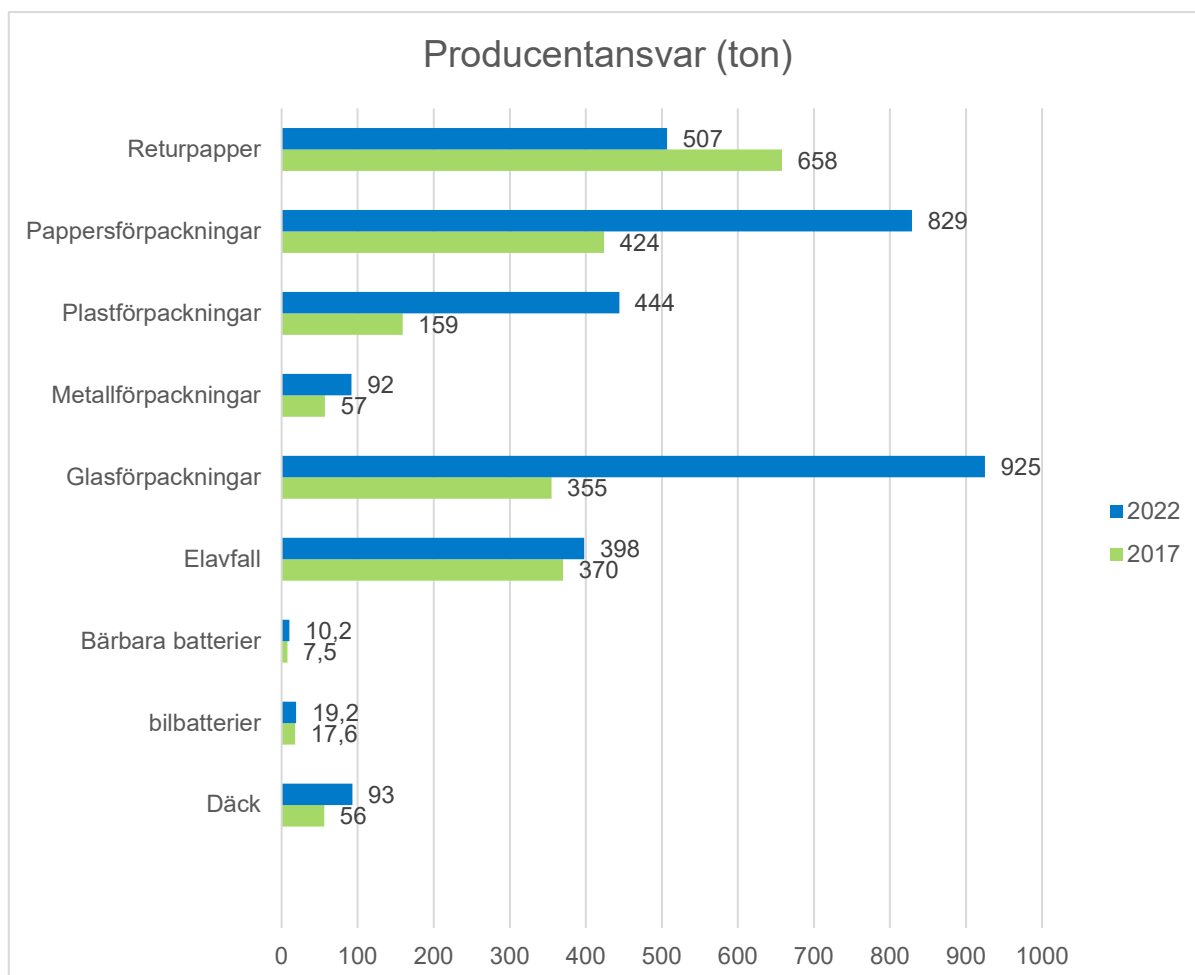

Mängden uppkommet avfall påverkas av flera faktorer, antalet invånare är en men man kan även se förändringar mellan åren som påverkas av våra konsumtionsmönster. T.ex. syns vissa effekter av pandemin i mängderna insamlat avfall.

Mat och restavfall är 2017 den blandade fraktionen som samlades in, därefter infördes utsortering av matavfall för alla abonnenter. 2022 är det bara den utsorterade fraktionen av restavfall som avses. Matavfallet som sorteras ut återfinns i posten matavfall. Det finns en del osäkerhetsfaktorer i mätning av insamlad mängd slam vilket gör att det inte går att dra några slutsatser utifrån bara insamlade mängder.

Mängden insamlade förpackningar ökade i samband med införandet av fastighetsnära insamling. Förpackningar och returpapper är både från kommunens insamlingssystem och de återvinningsstationer som producentansvarsorganisationerna tillhandahåller (t.o.m 2023).

Mängderna av förpackningar är både från producentansvarsorganisationer och fastighetsnära insamling.

Övriga uppgifter avser insamlade mängder från kommunens insamlingsplatser, först och främst Ahla återvinningscentral.

Troligen beror minskade mängder returpapper på att färre idag läser papperstidningar och mindre reklam.

Mängder insamlat på återvinningsstationerna har stor mätosäkerhet så det är svårt att dra korrekta slutsatser.

Hanterade mängder 2023

Restavfall/brännbart avfall	4285 ton	Behandlas genom energiåtervinning, en del av avfallet kräver förbehandling såsom krossning innan det energiåtervinns.
Skrot	520 ton	Skickas vidare till sortering och förbehandling så att metallerna kan återvinnas.
Gips	130 ton	Återvinns så att gipset kan återvinnas bl.a. till nya gipsskivor.
Träavfall	2704 ton	Krossas och används som bränsle.
Biologiskt nedbrytbart trädgårdsavfall	1830 ton	Komposteras och används till verkning av jord, kan kräva förbehandling.
Livsmedels- och köksavfall (matavfall)	1364 ton	Behandlas genom rötning så att energi (biogas) och näringsämnen (rötrest) tas till vara.
Tidningar	435 ton	Återvinns så att pappersfibrerna kan användas i nya produkter.
Asbest	135 ton	Deponeras på Ahla.
Deponering (exkl asbest)	795 ton	Deponeras på Ahla, här ingår även mellantäckningsmassor.
Tryckimpregnerat trä	231 ton	Lämnas till godkänd mottagare som förbehandlar materialet Sedan energiåtervinns eller destrueras materialet.

Övrigt farligt avfall	40 ton	Omhändertas på olika sätt beroende på innehåll. Behandlingen anpassas efter avfallets egenskaper och innehåll.
-----------------------	--------	--

Förpackningar som omfattas av producentansvar

Materialet samlas in från hushåll och mindre verksamheter. Insamling sker både via fastighetsnära insamling, återvinningsstationer och återvinningscentral.

Pappersförpackningar	1016 ton	Lämnas till producentansvarsorganisation som återvinner materialet.
Wellpapp	156 ton	Lämnas till återvinning så att pappersfibrer kan bli nya produkter. Omfattas av producentansvar.
Plastförpackningar	447 ton	Lämnas till producentansvarsorganisation som återvinner materialet.
Metallförpackningar	93 ton	Lämnas till producentansvarsorganisation som återvinner materialet.
Glasförpackningar	1013 ton	Lämnas till producentansvarsorganisation som återvinner materialet.

Annat avfall under producentansvar

Däck	73 ton	Däck omfattas av producentansvar, däck med fälg lämnas till förbehandling för att separera däck och fälg.
Elektronik (inkl ljuskällor och batterier)	418 ton	Lämnas till producentansvarsorganisation som ansvarar för återvinning.

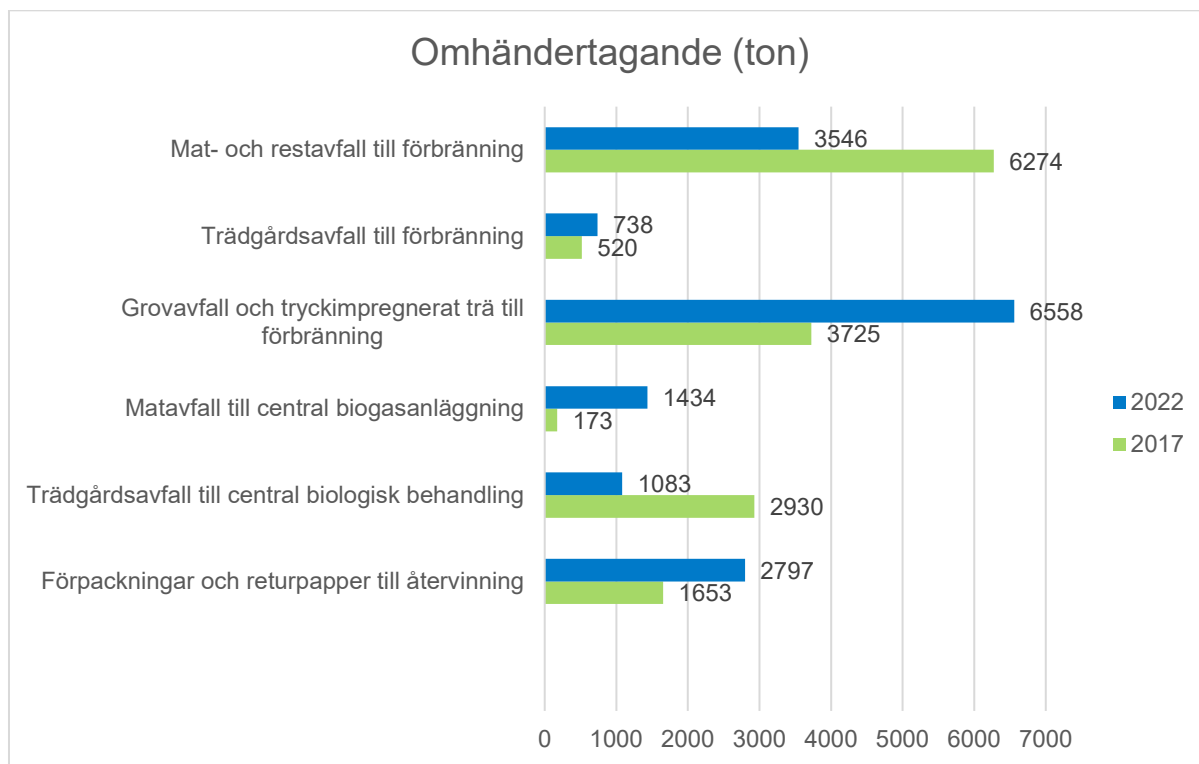
Avfall från enskilda avlopp hanteras utefter sammansättning av materialet. Den vanligaste är att slam lämnas så att det behandlas vid avloppsreningsverk.

Latrin förbränns, inget latrin är insamlat från hushåll under 2023.

Slam från fettavskiljare återvinns genom biogastillverkning.

För avfall som ligger utanför kommunens ansvar saknas uppgifter om avfallsmängder.

Under 2022 samlades det in 483 kg/person i Laholms kommun.

Trädgårdsavfall till förbränning är sådant som lämpar sig att använda som bränsle så att energin kan tas tillvara. Delar av insamlat grovavfall och tryckimpregnerat trä förbränns i anläggningar där energin tas till vara. Då avfallet passerar förbehandlingsanläggningar finns inga uppgifter om slutbehandlande anläggning för just detta avfall.

Mat- och restavfall till förbränning har minskat kraftigt. Detta beror på flera faktorer. Matavfall samlades under 2017 endast in separat i begränsad omfattning, detta har sedan införts separat utsortering vilket även syns på mängden matavfall till biogasproduktion. En ytterligare faktor är införandet av den fastighetsnära insamlingen av förpackningar som bidrar till de minskade mängderna till förbränning dvs utsorteringsgraden av förpackningar har ökat. Kommunen har en stor andel fritidsboende detta gör att insamlade mängder varierar över året, avfallsmängderna är större under sommarperioden. I framtagning av avfallstjänster behöver hänsyn tas till antalet fritidsboende och hur fritidsboendena nyttjas. Här ingår att fortsätta erbjuda anpassade tjänster mot fritidsboende.

Masshantering

Det finns sedan 2020 en lokal oljeskyddsplan som Räddningstjänst och kommunen tagit fram. Oljeskyddsplanen behandlar hur man skall arbeta vid ett oljeutsläpp vid kusten. Till detta finns även en regional plan som länsstyrelsen i Halland tagit fram, senaste versionen är från 2022.

I samband med nytt miljötillstånd för Ahla avfallsanläggning finns det tillstånd för mellanlagring i samband med t.ex. ett oljeutsläpp i väntan på behandling. Tillståndet medger 500 ton farligt avfall vid varje enskilt tillfälle i form av förorenade massor. Massor som tas emot på Ahla deponi:

Förorenade massor upp till föroreningsnivån farligt avfall (ej klassat som farligt avfall). Karaktärisering av avfallslämnaren ska göras och dokumentationen sparas enligt miljöbalken. Tilltänt användningsområde är under tätskiktet för täckning av deponin.

Lätt förorenade massor mellan halt för deponitäckning och upp till MKM, används i vissa projekt internt på anläggningen. Halter deponitäckning i enlighet med rapport Naturvårdsverket Handbok 2010:1, tabell 6. Halter MKM (mindre känslig markanvändning) Naturvårdsverkets riktvärden förorenad mark, rapport 5976 tabell 8:1. Avfallslämnaren är skyldig att redovisa halterna för att denna behandlingsmetod skall vara aktuell. Finns inte behov att använda massorna som täckmassor deponeras dessa istället. Fyllnadsmassor såsom betong, kakel, keramik mm och ska vara fritt från föroreningar, används till projekt inom anläggningen.

Ren jord, sand, grus med användningsområde sluttäckning. Halterna ska vara under nivå för deponitäckning, Rapport Naturvårdsverket Handbok 2010:1, tabell 6.

Behoven av massor till Ahla varierar över tid, detta beror på i vilka skeden deponin är.

Det saknas idag mellanlagringsytor för den sopsand som kommunen tar upp. Kommunen söker yta för att kunna mellanlagra sopsanden. Insamlad sopsand återbrukas där det är möjligt.

Avfall som kommunen inte ansvarar för

Det finns en hel del avfall som behöver hanteras men som inte omfattas av kommunens ansvar. Det kan vara t.ex. däck, förpackningar, bygg- och rivningsavfall från verksamheter. När det gäller avfall utan kommunalt ansvar är valet fritt för verksamheten att välja bland godkända insamlare/mottagare.

Förpackningsavfall

Villahushållen har idag möjlighet att lämna sina förpackningar fastighetsnära. Flerbostadshus har i många fall tillgång till källsortering i separata kärl. Ett antal flerbostadshus saknar utsortering av förpackningar. Insamlingen av förpackningsmaterial från flerbostadshus utförs både av kommunen och av privata utförare i samverkan med producentansvarsorganisationer. I dagsläget har hushållen möjlighet att lämna förpackningar till 14 stycken återvinningsstationer inom kommunen samt på Ahla ÅVC. Dessa stationer ligger på följande platser. Antal och placering kan ändras utefter behov och tillgång på plats.

- Ahla – Återvinningscentral (kommunens egna station)
- Genevad
- Hasslöv
- Hishult
- Knäred
- Laholm 2st
- L:a Tjärby
- Mellbystrand
- Ränneslöv
- Skottorp
- Skummeslövsstrand
- Vallberga
- Veinge

- Ysby

För aktuell lista över återvinningsstationer med adresser se www.laholm.se eller sopor.nu där många av Sveriges kommuner samlat information om sina återvinningsstationer. Kommunen har tagit över återvinningstationerna från Förpacknings- och tidningsinsamling. Återvinningsstationerna utgör en bas för de fastigheter som saknar fastighetsnära insamling fram tills att den är utbyggd till 100%. Dessutom utgör de ett komplement till den fastighetsnära insamlingen för villahushåll samt boende i flerbostadshus med fastighetsnära insamling av förpackningar när det uppstår större mängder förpackningar. Bedömningen är att behovet av återvinningsstationer kommer krävas i överskådlig framtid. Hur framtiden ser ut beror på utformningen av lagstiftningen samt hur framtida behov ser ut. Det kommer även efter 2027 finnas krav på lättillgängliga insamlingsplatser för vissa typer av förpackningar, här gör återvinningsstationerna att kommunen uppfyller lagkraven. Antalet stationer och deras placering är frågor som löpande behöver ses över.

Trots att anslutningsgraden till fastighetsnära insamling är hög i kommunen så kommer det in stora mängder förpackningar på återvinningsstationerna.

Syftet med insamlingssystemet är att göra det enkelt för hushållen att källsortera vilket ska uppfylla målet att hushållens avfall ska hanteras på bästa möjliga miljömässiga sätt. Kommunen kommer få ersättning för insamling av hushållens förpackningar från producentansvarsorganisationerna. Ersättningen bygger på schabloner som Naturvårdsverket beslutar om.

Att styra förpackningar till återvinning gör att detta inte hamnar i andra avfallsflöden, för det mesta restavfallet. Detta följs upp via plockanalyser. Bästa verktyget som kommunen har för att förebygga att förpackningar uppstår och främja både återvinning och återanvändning av förpackningar är genom information och att föregå med gott exempel.

Påverkan av medborgarna i olika former såsom skriftlig information hem i brevlådan, material på hemsidan med t.ex. video som upplysningsmedia samt fysiska träffar ute i kommunen. Kampanjer av detta slag kommer att vara återkommande och grundkonceptet ska vara att genom beteendemönster ta steg uppåt i avfallstrappan. Det kan handla om att minska mängden restavfall som går till förbränning eller att förebygga att avfall uppstår. Kommunen kan styra mot minskade avfallsmängder vid och genom upphandlingar och inköpsrutiner. Ett verktyg för att förebygga att förpackningar och tidningar uppstår är att ställa krav på att vid leverans av produkter ska detta göras utan onödigt emballage. Upphandlingar kan även styras till minskad användning av engångsplast eller andra engångsartiklar som kan ersättas av miljömässigt bättre flergångsprodukter.

Källsortering i kommunala verksamheter

Det är viktigt att kommunens verksamheter källsorterar sitt avfall och särskilt förpackningar. Många av kommunens verksamheter har någon form av källsortering. Det finns förbättringspotential när det gäller möjligheterna att sortera på arbetsplatserna inom kommunens verksamheter och att sortering av förpackningar sker på arbetsplatserna. Här genomför kommunen ett projekt att utöka sorteringen i kommunens verksamheter. Det handlar både om att säkerställa möjligheterna till att sortera ute i verksamheten, logistiken inom fastigheten samt säkerställa att upphämtning av utsorterade förpackningar sker. Kommunen måste föregå med gott exempel när det gäller utsorteringen.

Kommunen behöver även ta avfallsminimering i beaktande dvs minska uppkomsten av avfall. T.ex. minska engångsmaterial där det är möjligt, återbruka föremål inom och mellan verksamheter eller att undvika onödiga förpackningar vid inköp. Detta kan man göra genom t.ex. kravställande i upphandlingar eller på annat sätt se över sina inköp.

Källsortering i offentliga miljöer

Kommunen har ålagts att samla in av vissa förpackningslag i vissa offentliga miljöer. Vilka förpackningslag och platser som omfattas anges i förordningen om producentansvar för förpackningar. Kravet gäller från 2026, men redan idag har kommunen infört källsortering på flera platser utmed stranden samt i centrala Laholm som gör att vi tagit ett antal steg för att uppfylla kommande krav, arbete pågår för att utveckla detta ytterligare. Det handlar bland annat om att få hela logistikkedjan att fungera. Driften inom tekniska enheten sköter om dessa stationer samt sköter tömningarna av dessa.

Kommunen behöver ta fram vilka platser som omfattas av lagkravet på offentlig sortering, vilka platser som skall ha offentlig sortering som en utökad service samt vilka fraktioner som skall erbjudas baserat på vilka avfall som uppkommer på platsen. Naturvårdsverket kommer under 2024 presentera vägledning kring offentlig källsortering.

Redan med dagens utbyggnad så når vi långt att uppfylla kommande krav. Efter två säsonger och utifrån de erfarenheter som driften skaffat sig har arbetssättet anpassat. Kommunen kommer avvakta utvecklingen och krav på offentlig sortering för att se om och hur denna skall utvecklas.

Nedskräpning i offentliga miljöer

Det infördes en lag om nedskräpning med bötfällning år 2012 trots detta måste kommunen lägga lägger mycket resurser på städning av offentliga ytor. För Laholms kommun var kostnaden 1 miljon kronor under 2022.

Utöver detta lägger FTI (Förpackningsinsamlingen AB) mycket resurser på att städa kring återvinningsstationerna. Dessa städas i snitt 2 ggr per vecka. Kostnaderna för städning på återvinningsstationerna bekostas idag av kommunens avfallsverksamhet, dessa kostnader landar i slutändan på abonnenterna via avfallstaxan.

Kommunen skall årligen redovisa uppgifter om nedskräpning i kommunen samt kostnader för nedskräpning.

Laholms kommun har under åren gjort en del insatser för att minska nedskräpningen och öka utsorteringen av material. Bland annat har man investerat i stationer för offentlig sortering på några platser i Laholms tätort samt längs med stranden (se 2, Nulägesbeskrivning, avsnitt "Källsortering i kommunala verksamheter").

Det införs ett producentansvar för vissa tobaksvaror, hur detta påverkar kommunen är oklart. Det kan vara aktuellt att kommunen får frågan om samverkan med producentavfallsorganisation. Däremot så kommer viss ersättning betalas ut till kommunerna från de avgifter som naturvårdsverket tar in i nedskräpningsavgifter, avgifterna skall täcka delar av de kostnader som anges i förordningen.

För ett framgångsrikt resultat behöver kommunen i det förebyggande arbetet kunskap om vilka attityder invånarna har till nedskräpningen och varför man skräpar ned eller inte. I dag är samhället mångkulturellt. Information och kommunikation på rätt sätt och till alla

målgrupper blir därför en stor utmaning. Nerskräpning kan vara både av medveten och omedveten karaktär. Den medvetna nedskräpningen går till viss del att nå genom information och möjligheter att slänga sitt avfall.

Marin nedskräpning

Kommunen har ett delansvar i Havs- och vattenmyndighetens (HaV) åtgärdsprogram där ÅPH 23 är kopplad till kommunens avfallshantering. Utfall och åtgärder skall redovisas till HaV årligen.

En åtgärd som förhoppningsvis påverkar den marina nerskräpningen är den offentliga sorteringen samt producentansvaret för fiskeredskap.

Större delen av kommunens kuststräcka utgörs av sandstrand vilket är ett omtyckt besöksmål. Vid de mest populära platserna har kommunen satsat på offentlig sortering, dessa platser gör att det bli enkelt för besökarna att lämna sitt sorterade avfall.

Strandstädning i kommunal regi utförs regelbundet, utöver detta förekommer ideella städinsatser bland annat utefter stranden. Under badsäsong sker daglig skötsel och tillsyn vid huvudentréerna samt att tång regelbundet rensas bort på stranden. Kommande säsong kommer värdar på stranden till viss del ägna såg åt städning.

Returpapper

Kommunen har idag krav på utsortering och fastighetsnära insamling av returpapper. Vi ser en kraftigt vikande trend på uppkommet returpapper, minskning kring 35% sedan 2020. Information är ett av styrmedlen för att minska mängden returpapper (Se 4 – Mål och åtgärder, avsnitt "Information om avfallsminimering").

3. Styrmedel och inriktning

I Miljöbalken kap. 15 stadgas att det ska finnas en renhållningsordning i varje kommun och den ska bestå av två delar, lokala föreskrifter om hantering av avfall och en avfallsplan. Vilka uppgifter som ska finnas i avfallsplanen anges i Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2020:6. Miljöbalkens och Avfallsförordningens regler om avfall påverkar innehåll och form för renhållningsordningen.

De lokala föreskrifterna beskriver hur hantering av avfall ska ske inom kommunen och är den rättsliga grunden för det dagliga arbetet inom avfallsverksamheten, medan avfallsplanen är ett styrande dokument, där strategier för kommunens avfallshantering beskrivs med målsättningar för framtiden.

Beslut om att anta ny renhållningsordning tas av kommunfullmäktige efter att samråd med allmänheten och särskilt berörda har genomförts och inkomna synpunkter har beaktats. Synpunkter från samråd finns som bilaga.

Avfallsplanen är ett styrdokument som används till årliga verksamhetsplaner. Avfallsplanens relevanta mål skall tas med som aktiviteter för att jobba i avfallsplanens riktning. Avfallsplanen ska följas upp årligen då görs också bedömningen om avfallsplanen behöver

revideras. Uppgifterna i avfallsplanen ska ses över minst vart fjärde år enligt avfallsförordningen.

Varje nämnd och kommunägt bolag har miljöansvar för sin verksamhet. Fokusområdena anger vart Laholms kommun vill komma med sitt miljöarbete, men inte hur vi når dit. Det är nämnder och kommunägda bolag som beslutar hur de väljer att arbeta för att bidra till att kommunen som helhet närmar sig ambitionerna i avfallsplanen - vilka mål som sätts för kommunens verksamheter, som sedan omsätts till åtgärder, projekt och aktiviteter.

Avfallsplanen är ett av de interna styrdokument. Kommunstyrelsen ska minst en gång per mandatperiod pröva om styrdokumentet är aktuellt. Uppföljning görs enligt riktlinjer för ekonomi- och verksamhetsstyrning som redan åligger nämnder och bolag. Kommunstyrelsen samordnar och utvärderar det övergripande miljöarbetet.

Om avfallsplanen inte är aktuellt ska det revideras eller omarbetas till en ny plan. Oavsett ovanstående skall avfallsplanen revideras vart 4:e år. Styrdokumentet kan sammanföras med annat styrdokument om så är möjligt. Ett exempel på detta är kommunens miljöpolicy. Miljöpolicy utgångspunkten för kommunens arbete med ekologisk hållbarhet, detta genom ett särskilt fokus på inköp- och upphandling, ökad återanvändning och återvinning.

Förordningar som påverkar avfallshantering förändras löpande, några av de förordningar som påverkar: Förordning (2022:1274) producentansvar för förpackningar, träder ikraft 2023-01-01, med övergångsbestämmelser i flera steg fram till 2030-01-01. Avfallsförordningen (2020:614) styr mycket kring avfallshanteringen som faller inom kommunens ansvarsområde. Vad inom avfallshantering som faller på kommunens ansvar förändras över tid. För kommunen gäller det att följa dessa krav och anpassa verksamheten efter dessa krav, som ibland kan innebära snabba omställningar. För det som inte faller under ett direkt kommunalt ansvar behöver kommunen bestämma sig om man vill erbjuda utökad service eller ej. Utökade service kan t.ex. vara att erbjuda fastighetsnära insamling där det inte är ett krav.

Miljömål med inriktning på avfall

Inom avfallsområdet finns förutom lagstiftningen också mål och strategier som ska eftersträvas.

Nationella

Övergripande mål inom avfallshantering är:

”Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallens påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras”.

De nationella miljömålen innehåller delar som är kopplade till avfallshantering och som kommunen kan påverka dessa ligger till grund för våra lokala mål. Det pågår en revidering av de nationella miljömålen som troligen kommer beslutas under 2024.

Utöver de nationella miljömålen finns arbetet inom Agenda 2030. Här jobbar man med flera hållbarhetsperspektiv, varav vissa delområden ansluter mot avfallsförebyggande och hantering av uppkommet avfall.

- **Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan**

Etappmålet för ökad resurshushållning i livsmedelskedjan innebär att insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 75 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring och energi tas tillvara senast 2023. Om matavfall behandlas biologiskt genom kompostering eller rötning, så minskar utsläppen av växthusgaser och växtnäring, som exempelvis fosfor, kan tas tillvara och återföras i kretsloppet. Rötning ger energi i form av biogas och kan ersätta annan, icke-förnybar energiproduktion. Etappmålet har inte uppnåtts och bedöms inte nås inom uppsatt tid. Idag har kommunen begränsad rådighet över hanteringen av kasserade livsmedel. 2024 kommer avfallsförordningen ändras så att kraven på utsortering av matavfall blir tydligare begreppet matavfall tas bort och ingår i begreppet bioavfall som omfattar även annat organiskt avfall, samt med begreppet livsmedels- eller köksavfall.

- **Ökad resurshushållning i byggsektorn**

Etappmålet om byggnads- och rivningsavfall innebär att insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020. Avfall inom byggsektorn kan tas omhand och bli en resurs genom återvinning. Bygg- och rivningsavfall består till mycket stor del av mineralavfall som betong, tegel och asfalt. Sådant avfall återvinns i dag som ballast till vägar, parkeringsplatser, bullervallar och andra anläggningar. En stor andel av bygg- och rivningsavfallet är utanför kommunens rådighet. Det går att påverka genom tillsyn av byggföretag samt avfallsanläggningar som tar emot bygg- och rivningsavfall från verksamheter. Etappmålet har uppnåtts inte enligt Naturvårdsverket. I projekt där kommunen är delaktig bör kommunen styra mot ökad resurseffektivitet genom att återbruka uppkommet bygg- och rivningsavfall där det går, det som inte går att återbruka skall hanteras på ett så miljöriktigt sätt som möjligt.

Regionala

Länsstyrelsen har uppdraget att samordna och följa upp det regionala arbetet med att uppnå de nationella miljömålen.

Lokala miljömål

Lokala mål och handlingsplaner utefter avfallsplanen, nationella miljömål och gällande lagstiftning skall tas fram inom respektive förvaltning. Handlingsprogrammet ska följas upp årligen genom miljömålsavstämning. Detta innebär att respektive verksamhet till kommunstyrelsen i samband med sin årsredovisning redovisar hur man uppfyllt eller genomfört respektive uppdrag. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utforma miljömålsavstämningen.

Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program

Enligt avfallsdirektivet (2008/98/EG) ska alla medlemsländer ha ett avfallsförebyggande program. Det ska innehålla mål och åtgärder för att minska avfallets miljöpåverkan och mängden avfall och farliga ämnen i material och produkter. Nuvarande program gäller 2018 – 2023 med en revidering 2020. Syftet med nationella planen och programmet är att beskriva Sveriges arbete att:

- Minska mängden avfall.
- Minska mängden skadliga ämnen i material och produkter.

- Minska de negativa effekterna på människors hälsa och miljön som avfall ger upphov till.
- Främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin och nyttja resurserna i avfallet.
- Bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och den miljö- och hälsopåverkan som hänger samman med att avfall uppstår.

Målen och åtgärderna ska följas upp för att se hur bra det går att uppfylla och genomföra dem. Syftet med programmet är att det ska vägleda och inspirera svenska aktörer så att miljömålen nås och det blir mindre avfall och produkter utformas utan innehåll av farliga ämnen oavsett hur mycket ekonomin växer. Det finns flera fokusområden i programmet. De är materialströmmarna livsmedel, textil, plast, elektronik och bygg- och rivning. Utöver detta är nedskräpning ett prioriterat område.

Sveriges avfallsförebyggande program innehåller flera avfallsförebyggande åtgärder. Några av dessa handlar om:

- Uppmuntra återanvändning av produkter och system som främjar reparation och återanvändning.
- Identifiera de större källorna till nedskräpning och minska nedskräpningen från dessa.
- Minska mängden livsmedelsavfall i hela livsmedelskedjan
- Utveckla och stödja informationskampanjer för att öka medvetenheten om att förebygga avfall och nedskräpning.
-

Den gällande nationella planen ingår i den nya kommunala avfallsplanen som ska tas fram för 2024 och framåt. Ny nationell avfallsplan håller på att tas fram, vilket kan medföra att den lokala avfallsplanen behöver uppdateras.

Att upplysa kommunens innevånare om vikten att förebygga avfall är viktigt för att minska effekterna av vår konsumtion. Insamlat avfall hanteras efter bästa-tillgängliga-teknik sammanvägt med ekonomiska faktorer och hänsyn taget till lokala förhållanden. Men det bästa är att avfallet inte uppstår samt att det avfall som uppstår i lämnas in på rätt sätt så att det i första hand kan återbrukas och i andra hand återvinnas.

Nationella förändringar inom avfallsområdet

Regeringen beslutade under sommaren 2022 om ny förordning gällande producentansvar för förpackningar. Övergångsbestämmelser medför stegvis införande fram till 2030. Huvudregeln blir fastighetsnära insamling av hushållens vardagliga förpackningar. Om bostads- eller kvartersnära insamling inte bedöms skälig med hänsyn till bland annat fastighetens utformning så ska avfallet hämtas på en plats som ligger så nära bostadsfastigheten som möjligt.

Det är producenterna av förpackningar som ska bekosta insamlingen, inte kommuner och bostadsrättsföreningar. Nu förtydligas att det fulla ekonomiska ansvaret ska tas av producenterna genom tillståndspliktiga insamlingssystem. Det är i samband med framtagande av avfallsplanen inte klart vilka producentansvarssystem för förpackningar som kommer att finnas 2024. Ett kommunalt insamlingssystem för förpackningar finns idag och arbete att uppfylla de tillkommande kraven pågår för att ha dessa på plats pågår.

4. Mål och åtgärder

Långsiktiga mål inom avfallshantering ska vara att tillväxt inte ska resultera i mer avfall. Detta genom att förhindra att avfall uppkommer. Kommunen skall jobba för en ökad andelen avfall går till återbruk, dvs en andra chans att brukas igen. Det kan handla om att få fler medvetna om vinsten av att köpa begagnade saker istället för nytt. För de avfall som ändå uppkommer och inte går att återbruka skall andelen som återvinns öka medan andelen till deponering eller energiåtervinning minskas. Allt avfall ska nyttjas som resurs så högt upp i avfallstrappan som möjligt.

Det man kan se är att andelen som vill köpa återbrukat är mindre än viljan att lämna till återbruk. Sen tvingas man kasta en del av det som lämnas till återbruk då skicket är för dåligt eller att det inte finns en marknad för varugruppen. Genom att Laholms kommun verkar för att hushåll och andra ska kunna konsumera miljöanpassat och agera ansvarsfullt. Avfallshantering i sin helhet måste utföras med säkerhet och med minsta möjliga miljöpåverkan för människa och miljö. Förutsättningar ska skapas för resurseffektiv avfallshantering med hänsyn till säkerhet, arbetsmiljö och miljö.

Lokala mål och åtgärder

I avfallsplanen för Laholms kommun föreslås mål och åtgärder inom 3 huvudområden.

Huvudsyften

**Hållbar
resursanvändning**

Hålla Laholm rent

**Säker
avfallshantering**

Fokusområden

1. Förebygga att avfall uppkommer
2. Ökad återanvändning och återvinning
3. Minska nedskräpningen
4. Resurseffektiv avfallsinsamling
5. Minska deponiernas miljöbelastning

1. Förebygga att avfall uppkommer

För att avfallsmängderna behöver man uppmuntra till reparation i stället för att köpa nytt eller att man genom underhåll gör att föremål kan leva längre. Ett exempel är datorer som med lite omvårdnad kan leva ett par år extra innan de byts ut, detta genom att funktion och behov styra när en dator skall bytas i stället för ålder.

Rätt hantering av varor som kan tas omhand som en resurs genom god hantering, detta ger förutsättningar för återanvändning och en bättre återvinning om det inte går att återanvända. Grundförutsättningen för detta är sortering vid källan och hanteras på ett lämpligt sätt för att gynna vidare hantering.

Inom bygg- och rivningsavfall finns det goda möjligheter till återbruk. Här går det att spara både på energi, resurser och pengar genom att återanvända byggvaror. Det gäller att få med byggföretag och beställare inklusive försäkringsbolag att återanvända byggavfall.

Det finns goda möjligheter för kommunen att se till så byggherrar och entreprenörer hanterar bygg- och rivningsavfall på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Det är viktigt att farliga ämnen, komponenter och material identifieras vid en materialinventering redan innan rivning och reovering startar. Exempelvis kommer den absoluta huvuddelen av utsläppen av ozonnedbrytande ämnen i Sverige från bygg-, rör- och markisoleringsmaterial. De måste tas om hand på rätt sätt vid rivning eller ombyggnation. Det gäller även att se till att övrigt byggmaterial hanteras på sådant sätt att återbruk och återvinning främjas. Möjligheten till återbruk och återvinning förbättras genom att sortera bygg och rivningsavfall så nära källan som möjligt.

Matsvinn är en faktor som vi kan påverka men även uppmana andra att verka för ett minskat matsvinn. Det livsmedels- och köksavfall som ändå uppkommer skall behandlas så att energi och näringsämnen tas tillvara. Man kan dela upp livsmedels- och köksavfall i onödigt livsmedels- och köksavfall dvs sådant som vid rätt hantering hade kunnat undvikas eller sådant som är oundvikligt avfall dvs oätliga delar av frukt och grönt eller andra livsmedel.

Kommunen har en utbyggd insamling av livsmedels- och köksavfall (tidigare matavfall) som nyttjas till biogasproduktion och växtnäring istället för att utgöra ett avfall som går till förbränning. Livsmedels- och köksavfall l ger mycket mer energi i form av biogas vid rötning jämfört med mängden energi som kan tillgodogöras vid förbränning. Biogas används som bränsle för insamling av hushållens avfall. Kommunen har infört fastighetsnära insamling av förpackningar. Detta tillsammans med kommande förändringar i insamlingsansvar för kommunerna kommer göra att vi får större möjligheter till att kunna påverka hanteringen av förpackningsavfall.

Utsortering av livsmedels- och köksavfall och förpackningar brukar ge positiva effekter även på annan sortering.

Mål	Åtgärder	Ansvarig
Matsvinnet ska minska inom kommunala verksamheter	Bibehålla rutiner för att minska matsvinn.	Kultur- och folkhälsonämnden Måltidsenheten
Minska användningen av onödigt engångsmaterial eller onödiga förpackningar i våra verksamheter	Överväga inköp Krav i samband med upphandling.	Alla kommunens verksamheter
Ersätta engångsmaterial där det går att ersätta med flergångsmaterial. Där det ändå behövs engångsmaterial ersätta dessa med miljömässigt bättre material. Arbeta för att skapa ökade möjligheter för återbruk av bygg- och rivningsmaterial genom åtgärder vid rivning, renovering och byggnation.	Göra bedömningar om flergångsmaterial kan användas och miljönyttan av ett eventuellt utbyte Utreda hur vi kan utveckla insamling och öka viljan att använda återbrukat material. Se över interna processer för återanvända eller återbruka inom den egna verksamheten.	Alla kommunens verksamheter Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall Alla kommunens verksamheter som hanterar som bygger, renoverar eller river byggnader.
Verka för att öka livslängden på de saker vi använder.	Ställa krav på kvalitet vid inköp Återbruk av föremål/varor.	Alla

Styrmedel

- Informationsinsatser
- Krav i upphandlingar
- Premierar smart resursanvändning t.ex. återbruk eller flergångsartiklar.

Genom att använda de styrmedel som finns tillgängliga påverka aktörer med bygg- och rivningsavfall att lämna funktionella föremål och material till återbruk. Detta kan vara kopplat till bygg- och rivningslov eller miljötillsyn hos byggverksamheter eller aktörer som hanterar bygg- och rivningsavfall från kommersiella aktörer. Tillsyn kan även behövas på arbetsplatser då mottagare av bygg- och rivningsavfall är belägna även i närliggande kommuner.

2. Ökad återanvändning och återvinning

För att nyttja avfall som en resurs krävs sortering innan avfall uppkommer eller av det avfall som ändå uppkommer. Laholms kommun har satsat stor på förändringar inom avfallsinsamlingen hos hushållen, redan nu har många hushåll tillgång till fastighetsnära insamling av 8 fraktioner. Syftet är att om det är lätt att göra rätt sorteras mer avfall som kan hanteras högre upp i avfallstrappan. Detta medför ofta en högre kvalitet på insamlat material. Det är 2022 beslutat att fastighetsnära insamling blir obligatoriskt vid alla bostäder 2027. Kommunen har redan idag en väl utbyggd och fungerande fastighetsnära insamling av förpackningar. Täckningsgraden för småhus är 100%.

Redan idag är täckningsgraden på flerbostadshus hög men det återstår en del innan en 100% täckningsgrad på fastighetsnära insamling av förpackningar, 2027 skall täckningsgraden vara 100%.

Renhetsgraden på insamlade fraktioner är idag hög, den kan bli bättre då det förekommer en liten andel felsorteringar. Ett arbete för att inventera och informera om fastighetsnära insamling planeras under. Under 2024 kommer nästa steg bli att påbörja ett införande av fastighetsnära insamling i dessa fastigheter.

Insamlat grovavfall vid ÅVC skall sorteras så att bästa miljönyttan uppnås. Avvägningar måste göras utifrån de förutsättningar som finns. Utöver detta kan det komma lagkrav på ytterligare utsortering t.ex. är krav på utsortering av textilier och ett eventuellt producentansvar kopplat till detta.

Grundämnet fosfor håller på att bli en global bristvara. Det måste arbetas på att ta tillvara på kommunens slam som innehåller växtnäring och återföra det till åkermark.

Mål	Åtgärder	Ansvarig
Förbättra kvalitén på insamlat restavfall.	Information om hur man skall sortera t.ex. elektronik och farligt avfall	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
Bibehålla kvalitén på förpackningar som samlas in fastighetsnära i en- och tvåfamiljshushåll samt öka kvalitén från flerbostadshus och ÅVS (lägre kvalitet från vissa flerbostadshus samt ÅVS).	Information enligt regelverk.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
Minska mängden förpackningar i insamlat restavfall.	Utbyggd fastighetsnära insamling. Information.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall

<p>Minska mängden brännbart avfall genom att förbättra utsorteringen av felsorterat i behållarna för brännbart avfall på ÅVC.</p>	<p>Olika aktiviteter för att förbättra utsorteringen t.ex. töm säcken och ytterligare separata fraktioner. Kräver uppsikt från personalen under en införandeperiod. Följa branschutveckling avseende tekniker och andra åtgärder som hänger ihop med avfallshanteringen och utvärdera förändringar i hanteringen av avfall. Under 2024 kommer åtgärder för att lättare kontrollerat att det brännbara restavfallet på ÅVC är rätt sorterat genomföras.</p>	<p>Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall</p>
<p>Minska mängden oönskade ämnen som når kommunalt avlopp i syfte att återföra näringsämnen från avloppet till produktiv mark.</p>	<p>Kommunen tar ett övergripande ansvar att genom information påverka egna samt privata verksamheter för att minska mängden oönskade ämnen som når avloppet. Information om gällande lagstiftning</p>	<p>Kommunstyrelsen/ utifrån krav från LBVA</p>
<p>Utökad separat insamling av material till återbruk eller återvinning.</p>	<p>Skapa möjligheter för ökad mottagning av material till återbruk</p> <p>Följa utvecklingen av marknadsmässiga insamlingslösningar som bidrar till ökad utsortering eller miljömässigt eller ekonomiskt bättre hantering av avfall.</p>	<p>Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall</p>
<p>Öka utsorteringsgraden i byggsektorn.</p>	<p>Ta fram rutiner för att öka utsorteringsgraden av bygg- och anläggningsavfall från kommunala byggprojekt.</p>	<p>Kommunstyrelsen/ Kommunfastigheter Laholmshem</p>
	<p>Uppdatera rutin för att öka utsorteringsgraden av bygg- och anläggningsavfall inom kommunen.</p>	<p>Samhällsbyggnadsnämnden Plan- och byggnadsenheten</p>

	Via tillsyn se till att utsortering sker enligt gällande krav hos kommersiella bygg- och rivningsföretag samt sorteringsanläggningar som tar emot bygg och rivningsavfall	Samhällsbyggnadsnämnden Miljöenheten
Livsmedels- och köksavfall ska utgöra en resurs till biogasproduktion.	Allt livsmedels- och köksavfall skall sorteras ut.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall Miljöenheten
Mer återbruk av reparerbara eller fungerande produkter.	Kommunen håller sig uppdaterad och informerar om kontakter till insamlingsställen och webbplatser för invånarna Förbättra möjligheterna att lämna föremål till återbruk på återvinningscentralen Motivera till att köpa återbrukade produkter.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
Öka utsorteringen av textilier samt att styra det mot bästa möjliga hantering.	Kommunen styr om möjligt till aktörer där textilier i första hand återbrukas och resterande återvinns.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall

Styrmedel

- Informationsinsatser
- Arbeta för att minska mängden uppkommet avfall
- Arbeta för att öka återvinningsgraden av uppkommet avfall
- Krav vid upphandlingar och inköp
- Strategi för engångsmaterial
- Uppföljning insamling på allmänplats.

3. Minska nedskräpningen

Laholm är medlem i nätverket av kommuner inom Håll-Sverige-Rent. Förutom den samverkan det ger bistår också Håll-Sverige-Rent med praktiska och konkreta verktyg, stöd i kommunikationsarbetet samt omvärldsbevakning med förändrade krav som stödjer det förebyggande arbetet mot nedskräpning.

Mål	Åtgärder	Ansvarig
Nedskräpningen på allmänna platser ska minska.	Elever inom grundskolan skall ha fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling samt har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljö och samhället.	Barn- och ungdomsnämnd
	Uppdatera rutiner för att minska nedskräpning från byggarbetsplatser inom kommunen.	Samhällsbyggnadsnämnden Miljöenheten och byggnadsenheten
	Informationskampanjer till allmänheten. Skräpmätning kan vara ett verktyg för kommande informationsinsatser.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
	Regionala åtgärder och informationsinsatser.	Samverkan mellan kommunerna
Överfulla behållare på återvinningsstationerna ska minska.	Ansvar för återvinningsstationerna (Lättillgänglig Insamlingsplats, LIP i nya förordningen) har från 2024 tagits över av kommunerna. Kommunen äger då frågorna gällande tömning, städning och andra åtgärder för att skapa en positiv miljö vid återvinningsstationerna. Blir mätbart 2025.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
Åtgärda källor till marint skräp.	Identifiera källor till marint skräp. Källor kan vara både från nedskräpning men även platser eller verksamheter där plast	Samhällsbyggnadsnämnden

Producentansvaret för fiskeredskap.	hanteras särskilt då det gäller uppkomsten av mikroplaster. Ett exempel kan vara att hindra läckage från olika ytor till dagvattensystem. Vidta åtgärder inom kommunens verksamheter för att uppfylla kraven inom producentansvaret eller att tillhandahålla en utökad service tillsammans med producentansvariga organisationer. Det kan även vara att ställa krav på andra delaktiga i producentansvaret.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
-------------------------------------	---	---

Styrmedel
<ul style="list-style-type: none"> • Informationsinsatser, både lokala och regionala • Undervisning enligt läroplaner för förskola och skola med uppföljning på huvudmänna- och enhetsnivå.

4. Resurseffektiv avfallshantering

Kommunen kommer att ställa höga krav på insamlingsfordon som ska drivas fossilfritt, fordon som ger mindre utsläpp av partiklar och transporter som ska utföras utifrån bästa logistiken.

Fortsatt arbete med att få så många hämtställen som möjligt som uppfyller krav och rekommendationer. Detta gäller all insamling som kommunen ansvarar för. Detta kan innebära en del förändringar i insamlingen. Detta görs för att åstadkomma en säker miljö både för personer som vistas i trafikmiljön samt personalen som jobbar med insamlingen. Det handlar även om att undvika skador på föremål och vägar.

Mål	Åtgärder	Ansvarig
All avfallshantering ska utföras i enlighet med Avfall Sveriges handbok "Avfallsutrymmen".	Inventera och åtgärda problemområden som inte uppfyller kraven	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
	Utveckla avfallssystemet med avfallsskåp och underjordsbehållare.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall

Allt farligt avfall sorteras ut och lämnas in på rätt ställe.	Utveckla befintliga lösningar. informera om vikten att farligt avfall sorteras rätt och lämnas in.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
Felsorterat farligt avfall, inklusive elavfall, i restavfallet ska inte finnas.	Information till hushållen.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
Farligt avfall såsom kemikalier ska inte nå de kommunala avloppen.	Information till hushållen.	LBVA
Avfallshanteringen är integrerad i samhällsplaneringen.	Säkerställa rutiner så att avfallsfrågorna hanteras i planeringskedjan utifrån översiktsplan, detaljplan och bygglov. Rutiner för remiss av bygglov där avfallshanteringen kan beröras.	Samhällsbyggnadsnämnden Byggnadsenheten Kommunstyrelsen Plan- och exploateringsenheten
Utveckla källsorteringen i kommunens offentliga miljöer.	Utveckla källsorteringssystemet i offentliga miljöer så att det fungerar bra både för besökare och kommunens personal. Utöka så att det 2026 finns i den omfattning som lagstiftningen kräver och den omfattning som kommunen anser att det behövs i form av fler platser och fraktioner.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten
Transportmedel inom avfallsverksamheten ska drivas med fossilfria drivmedel.	Kravställning i upphandlingar.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall
Minska mängden restavfall.	Ta fram åtgärder för ökad utsortering.	Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska enheten, Avfall

Styrmedel

- Riskbedömningar av hämtplatser och soprum.
- Informationskampanjer.
- Samverkan med byggherrar.
- Krav i upphandlingar och inköp.

5. Minska deponiernas miljöbelastning

Nya lagstiftningar kring deponier har inneburit stora förändringar för både gamla nedlagda deponier och utformning av deponier som fortfarande är i drift.

Det kommer att krävas flera åtgärder för att säkra den deponi som fortfarande är i drift i kommunen för att förebygga negativ påverkan i framtiden för människa och miljö.

Ett arbete med inventering av gamla nedlagda deponier har gjorts och en planering för åtgärder av en del av dem har fastställts. Alla kända nedlagda deponier har inventerats och genomgått en bedömning. Inga av de inventerade deponierna har satts i riskklass 1. För deponierna i riskklass 2 har 2 st genomgått en fördjupad (MIFO 2) utredning, resterande deponier i riskklass 2. Resterande är i olika stadier av MIFO 2 eller ej påbörjade. Planen är att alla i riskklass 2 skall ha genomgått MIFO 2 senast 2024. Under arbetet har man hittat ytterligare två deponier som tillförts listan.

Arbete i form av provtagning mm pågår på flera i riskklass 2, en del är inte påbörjade ännu.

I bilaga 2 finns en lägesbild av dessa deponier avseende status och prioritering (riskklassningar). Detta är en lägesbild hur det såg ut i samband med att avfallplanen sammanställdes.

Följande tre deponier hanteras organisatoriskt inom mark och exploateringsprojekt och redovisas därför bara i den löpande texter.

Mellbydeponi: inväntar detaljplanen för området sedan sätter projektering och sanering igång ihop med resterande entreprenadarbeten för att förverkliga detaljplanen.

Nybydeponi: Arbete pågår med att förbereda ansökan till Länsstyrelsen/Naturvårdsverket kring bidrag för sanering. Planen är att saneringsarbetet ska ske samtidigt som resterande entreprenad kring gator/va/park. Planen är att arbetena påbörjas sent 2024 och pågår under 2025.

Glänningedeponi: Undersökningar för ett antal år sedan men sedan inget mer. Finns i dagsläget inte någon vidare plan vad som ska ske med denna.

Utöver dessa nerlagda deponier driver kommunen en deponi på Ahla. Där man under de senaste åren tagit i drift en ny anläggning för hantering av lakvatten. Slutgiltiga villkor har beslutat under 2023.

Delar av deponin är sluttäckt medan andra delar är i drift. Miljörapport upprättas varje år för driften av avfallsanläggningen där deponin är en del. Tillståndet för deponering är begränsat till mottagna mängder samt i tid, beroende på vilka alternativ i tillståndet som utnyttjas.

Mål	Åtgärder	Ansvarig
Undersöka nedlagda deponier.	Undersöka 1-2 deponier enligt plan, klart 2024.	Kommunstyrelsen/ Samhällsbyggnadsnämnden
Vid behov åtgärda kommunens nedlagda deponier för att minimera risken för hälsa och miljö.	Utifrån inventering genomföra åtgärder.	Kommunstyrelsen/ Samhällsbyggnadsnämnden

Styrmedel

Information om avfallsminimering

Att minimera mängden avfall är viktigt för att minska vårt uttag av resurser, det räcker inte bara att återvinna det som uppkommer. För att kunna minska mängderna så behöver alla hjälpas åt att bidra till att avfall inte uppkommer. Det kan både vara genom att öka produkters livslängd, minska mängden engångsmaterial eller att undvika onödiga föremål och förpackningar.

För att påverka behöver man informera om, till att börja med enkla åtgärder för att minska mängden avfall.

Exempel på avfallsförebyggande åtgärder:

- Minska matsvinnet genom att bland annat planera måltider och inköp efter vad som finns hemma, hålla 4 °C i kylan, hålla ordning i kyl, frys och skåp, lukta, smaka och känna istället för att slänga sådant som passerat bäst före-datum och använda rester.
- Minska förpackningsavfall: använd flergångskasse, flergångspåse, flergångslåda, flergångsmugg, välj kranvatten istället för buteljerat vatten, handla i lösvikt mm.
- Ersätt engångsmaterial med flergångsprodukter, till exempel engångsfolie med bivaxfolie, hushållspapper med tvättbar disktrasa, tvättilapp och slaskskrapa, engångsblöjor med tygblöjor, värmeljus med flergångskopp istället för engångskopp.
- Sätt upp Reklam nej tack-skyld.
- Säg upp tidskrifter och gratistidningar du inte läser.
- Överväga om dokument behöver skrivas ut och om det skrivs ut skriv ut dubbelsidigt.
- Välj begagnade kläder, skor och textilier och använd dem längre tid.
- Låna böcker eller läs dem elektroniskt istället för att köpa nya.
- Välj begagnade möbler, inredning, leksaker och fritidsprylar.
- Behåll kök- och badrumsinredning längre.
- Vårda, klä om och reparera möbler och prylar.
- Dela eller hyr verktyg och redskap.
- Behåll dator och mobiltelefon längre.
- Välj att ha färre elprodukter.
- Sköt om TV, diskmaskin, tvättmaskin, kyl, dammsugare mm så de håller längre

Information om avfallshantering

Information/Kommunikation ut till kommunens invånare och fritidsboende gällande avfallshantering ska anpassas efter målgrupp. Följande mål skall eftersträvas.

- nyinflyttade i kommunen ska snabbt få tillräckligt med information för att kunna sortera rätt
- informationsfoldrar på hemsidan ska kunna läsas via Google Translate
- genom avfallsverksamheten finns möjligheten för fastighetsägare, arrangörer av evenemang, föreningar, hembygdsgrupper, flerbostadsägare, kommunala verksamheter, campingar mm att få riktad information gällande deras målgrupp
- kampanjer inom skolan ska göras kontinuerligt
- Förändringar som berör brukare av avfallstjänster skall kommuniceras ut, både vilken förändring, varför denna sker och nyttan med denna.
- Information om resultatet av förpackningsinsamlingen skall finnas tillgänglig för kommuninvånarna.

Information/Kommunikation ska utformas så att den ger beteendeförändringar och skapar nya vanor som innebär en mindre miljöbelastning och att t.ex. attityden till avfallshantering och avfallstrappan blir positiv. Informationen skall uppfylla de krav som lagstiftningen ställer på kommunen.

5. Konsekvenser

Den samlade bedömningen är att det reviderade planförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan. Det innebär att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver tas fram i samband med framtagande av det reviderade planförslaget, Avfallsplan 2024 - 2028.

Hur kostnaderna påverkas av de tillkommande kraven som skall finansieras av avfallsverksamheten är idag oklar. Hur stor del av den faktiska kostnaden för insamling av förpackningar som faktiskt ersätts av producentansvaret är okänd, även om avsikten är att kommunens kostnader för förpackningsinsamlingen skall täckas av de beslutade ersättningarna. Ersättningarna är till stor del beräkningsbara men påverkas av olika faktorer som antalet hushåll och boende (stabila förändringar), insamlade mängder kan däremot variera mer mellan olika år.

Under samråd med yttranden från de kommunala förvaltningarna ombeds dessa ge sina synpunkter men även de ekonomiska konsekvenserna för genomförande av föreslagen avfallsplan. Konsekvenserna kommer att redovisas i antagen avfallsplan.

6. Ansvar och organisation

Sammanfattning av ansvarsroller för hantering av avfall:

Konsumenter	Alla som har avfall ska källsortera enligt gällande lagstiftning, anvisningar i form av föreskrifter från kommun och producenten av varan.
Producenter av varor	Har ansvar för sådant avfall som omfattas av producentansvar. Idag är det förpackningar, elavfall, ljuskällor, läkemedel, batterier, däck och bilar. Från 2024 förändrades producentansvaret för förpackningar så att kommunerna fått ansvaret för insamlingar av hushållens förpackningar, omhändertagandet av förpackningar kvarstår hos producenterna.
Verksamheter och industrier	Har ansvar för det avfall som uppkommer i verksamheten (förutom kommunalt avfall). Avfall ska källsorteras. Kommunalt avfall ska lämnas till kommunen.
Kommunen	Har ansvar för kommunalt avfall och därmed jämförligt avfall, slam från enskilda avloppsanläggningar (<25 PE) och därmed jämförligt avfall, bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet samt för avfallsplanering och lokala bestämmelser. Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning för vilka avfall som kommunen ansvarar för. Insamlingsansvaret ligger numer på kommunen.

Avfallsbehandling

Kommunens insamlade avfall hanteras på olika sätt beroende på typ av avfall. Förpackningsavfall lämnas över till producenterna som via sina producentansvarsorganisationer har ansvaret för mottagning och vidare hantering och återvinning av materialet. Elektronikavfall hanteras också detta av producenterna via sina producentansvarsorganisationer.

Övrigt avfall som faller under producentansvar hanteras oftast även detta genom dessa organisationer, där kommunen kan vara part som via lagstiftning eller annan överenskommelse är aktiv part i insamlingen. Ett sådant material är däck som kommunen via avtal samlar in däck från hushåll för producenterna. Dessa frivilliga åtaganden är för att hålla en hög servicenivå mot kommunens innevånare samt att styra materialet till en bättre hantering, annars är risken stor att det kan hamna i fraktionen för förbränning eller sluta i annan felaktig behandling.

Övriga avfall som kommunen ansvarar för, i de flesta fall handlas mottagning, omhändertagande eller behandling upp från olika externa parter, både privata och kommunala bolag. Inför upphandlingar görs olika ställningstagande på vilka krav som skall gälla men även ekonomi och transporter vägs in.

7. Framtida utveckling

Framtidens avfallshantering har målsättningen minskad klimatpåverkan och effektiv resurshushållning.

Lagstiftningen genomgår en process av förändringar kring kommunens ansvar och delaktighet i avfallshanteringen, detta är en process som kommer påverka kommunens avfallsverksamhet under många år. Ansvarsområden kan både tillkomma och försvinna samt att regelverket hur hanteringen skall ske förändras med ibland ganska korta omställningsperioder.

De krav som vi ser komma inom avfallsområdet är flera producentansvar där kommunen är eller kan bli en part, det rör sig om vissa tobaksvaror, fiskeredskap eller textilier.

När det gäller textilier så kommer kommunen få ansvar för insamling av textilier 2025, alla detaljer är inte helt klara, men ramarna på nationell nivå är satta. Inom kort kommer troligen EU besluta om ramarna för ett producentansvar för textilier som sedan skall lagstiftas på nationell nivå. Troligen kommer detta börja gälla under 2026 eller 2027. Kommunen har påbörjat ett arbete för att anpassa dagens insamlingssystem att de uppfyller kommande krav, både när det gäller insamling och omhändertagande. Blir det ett beslut om införande av producentansvar får arbetet fortsätta att anpassa lösningarna efter dessa krav. När det gäller textilier och vissa andra fraktioner sker det mycket på marknaden just nu, flera alternativ på hantering av hela eller delar av materialflödena utvecklas och kanske bli kommersiellt tillgängliga framöver.

Kostnaden för miljömässigt bättre metoder kan antingen bli billigare eller dyrare än nuvarande behandling. Kostnaderna för transporter och lokal hantering kan även dessa påverka kostnaderna negativt. Det kan vara att separat omhändertagande kan generera ett material som har ett ekonomiskt värde och då helt eller delvis finansiera hanteringen.

Troligen kommer förbränning av avfall bli dyrare framöver då kostnader för t.ex. utsläppsrätter ökar. Tendensen finns att förbränningsanläggningar arbetar med att styra bort vissa material som påverkar utsläppsrätterna för att sänka kostnaderna. Detta genom ekonomiska styrmedel på avfall med fossilt innehåll, t.ex. plast.

Uppföljning av resultatet från de förändringar som genomförts på insamlingssystemet av tidningar och förpackningar samt nya behov utifrån kund- och lagstiftningsperspektiv kommer att utgöra ett underlag för framtidens anläggningar. Nybyggnation och förtätning kan exempelvis utgöra behov för fler återvinningscentraler i kommunen. Det fastighetsnära insamlingen av tidningar och förpackningar kan påverka antalet återvinningsstationer. Enligt beslutad förordning övertar kommunen insamlingsansvaret för förpackningar från Förpackningsinsamlingen 2024-01-01, Där skulle en del av återvinningsstationerna kunna vara aktuella som komplement till den fastighetsnära insamlingen som sk lättillgängliga insamlings platser, både för sällanköpsförpackningar och i de fallen som de egna kärnen inte räcker till.

Kommande lagstiftning kring insamling av bioavfall (EU) påverkar avfallshanteringen.

Vi kan med stor säkerhet säga att den kommunala avfallshanteringen kommer påverkas av förändringar i lagstiftningen. Det finns flera förslag som bereds både på nationell och EU nivå.

Det finns ett fåtal större privata avfallsanläggningar idag. Närheten till större orter som Halmstad påverkar intresset att etablera verksamheter i kommunen negativt. Det finns ett flertal små avfallsverksamheter. Att reservera markytor för större avfallshanteringsanläggningar i översiktsplanen bedöms inte aktuellt. Kommunen bedömer ett

begränsat behov av större anläggningar, blir det att hantera i detaljplan. I samband med framtagning av detaljplaner behöver hänsyn tas till behovet av insamlingsplatser ute i kommunen.

De anläggningar som bedrivs i kommunal regi idag är:

- Ahla återvinningscentral.
- Ahla deponi.
- Byggåtervinningen anslutning till kommunens återvinningsanläggning i Ahla.
- Omlastningsstation vid Ahla.
- Återvinningsstationerna i kommunen drivs vidare som sk. Lättillgängliga insamlingsplatser i kommunal regi.

Det kommer krävas ett antal investeringar för att utveckla och upprätthålla den kommunala avfallsverksamheten. Tillkommer ytterligare insamlingsansvar för kommunen så kan detta medföra ytterligare behov av investeringar.

- Utveckla dessa till lättillgängliga insamlingsplatser som uppfyller våra krav.
- Införa fastighetsnära insamling av förpackningar i de fastigheter som inte har detta. Huvuddelen är flerbostadshus.
- Sluttäckning av Ahla deponi. Detta ligger längre fram i tiden men planer för sluttäckningen måste tas fram innan sluttäckningen av deponin kan ske. När sluttäckning kommer att ske påverkas av flera faktorer däribland inflödet av material till anläggningen och nuvarande tillstånd. Hur deponiavfall skall hanteras den dagen som Ahla inte tar emot deponiavfall behöver hanteras.
- Fortsatt utveckling av källsortering på offentliga platser. Fler platser, utveckling av service eller förbättrad hantering kräver investeringar.
- Utökad möjlighet till att ta emot och hantera material för återbruk vid återvinningscentralen.

Kommande krav på kommunen i form av lagkrav eller utökad service kan kräva ytterligare investeringar.

Trenden har varit ökade avfallsflöden, vissa material minskar medan andra ökar. Sammansättningen av avfallsflödena ändrar innehåll. Det är svårt att förutse hur avfallsflödena påverkas. Trender, konjunktur mm påverkar. Under pandemiåren så har man kunnat se förändringar i avfallsflödena. En lågkonjunktur påverkar troligen våra konsumtionsmönster. Färre kanske renoverar, möbler och andra dyra varor får leva vidare några år. Även secondhand och begagnathandeln kan gynnas av sämre ekonomiska tider.

8. Bilagor

1. Uppföljning av föregående avfallsplan 2018-2022
2. Status för kommunala deponier
3. Bedömning av miljökonsekvenser
4. Sammanställning av inkomna yttranden.

9. Uppföljning

Kommunstyrelsen ska minst en gång per mandatperiod pröva om styrdokumentet är aktuellt. Om styrdokumentet inte är aktuellt ska det revideras eller sammanföras med annat styrdokument om så är möjligt.